

Міщенко Аліна,

аспірантка кафедри конституційного права та прав людини НАВС

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОГО ОБМЕЖЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ

Якісна реалізація соціально-економічних прав людини допомагає у розбудові України в напрямку соціальної, демократичної та правової держави, що проголошено Конституцією України загальною засадою конституційного ладу України (ст. 1) [1]. Тому, протягом останніх п'яти років в українському суспільстві гостро стоїть питання реалізації соціально-економічних прав. У зв'язку з тим, що зовнішньополітичні відносини з країною-агресором сильно виснажили економіку України, це безмовно вплинуло на їх забезпечення та стало першопричиною непоодиноких випадків конституційно-правового обмеження соціально-економічних прав людини.

Адже, вивчаючи рішення Конституційного Суду, встановлено, що здійснення цієї групи прав у повному обсязі залежить від: фінансових ресурсів держави; суспільної обумовленості; регулювання змісту цього права в галузевому законодавстві.

У ч.1 ст. 64 Конституції України зазначено, що конституційні права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків передбачених Конституцією України. Аналогічне застереження є і в ст. 22 Конституції. Конституційний Суд України у своєму рішенні №5-зпвід 30 жовтня 1997 року (справа Устименка К.Г.) сформулював абсолютно чітку позицію, відповідно до якої «Винятки з конституційних норм встановлюються самою Конституцією, а не іншими нормативними актами» [2].

Однак, аналізуючи діяльність Верховної Ради України, можна зробити висновок, що вона нехтує зазначеними положеннями, оскільки, систематично, законом про Державний бюджет України зупиняє дію інших законів, які регулюють відносини у сфері соціально-економічних прав, що призводить до обмеження права людини на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї та права на соціальний захист.

Хоча соціально-економічні права і належать до групи позитивних прав, де є допустимим їх відчужуваність залежно від умов, які виникають у суспільстві, та все ж існують вичерпні випадки, за яких можуть встановлюватися окремі обмеження прав і свобод людини із зазначенням строку дії цих обмежень: в умовах воєнного або надзвичайного стану (ч. 2 ст. 64 Конституції України). Законодавець і тут порушує вимоги Конституції України, фактично встановлюючи тимчасове припинення дії певних соціальних пільг чи гарантій в неоголошений воєнний чи надзвичайний стан.

Як наслідок, така законодавчо неврегульована діяльність Верховної Ради призводить до порушення окремих зобов'язань держави щодо певної категорії населення, порушення проголошених Конституцією принципів та підризу довіри суспільства до держави.

Дійсно, законодавством передбачена можливість втручання з боку органів державної влади, місцевого самоврядування та їх посадовими особами в процес регулювання обмеження соціально-економічних прав, адже це є необхідною формою діяльності держави з їх забезпечення. Але, наявна проблема в регламентації механізму застосування конституційно-правових обмежень. В Конституції зазначено «що можна», але не вказано «як».

Така нерегульованість призводить до зловживань та неоднозначного застосування норм Конституції України.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. //Відомості Верховної Ради України № 30 – Ст. 141.
2. [Електронний ресурс]//Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/na05d710-18>.
3. Синчук С.М. Правовідносини соціального забезпечення: суб'єкти, зміст, об'єкти: монографія/ С.М. Синчук.- Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – 422 с.

Михлич О.

студент магістратури ННІ №3 НАВС

РЕФОРМА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ: ЯК ОСНОВНИЙ НАПРЯМОК МУНІЦИПАЛЬНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

Сьогодні демократія є найзатребуванішою формою політичного устрою суспільства, що дає можливість людям не тільки обирати керівників, а й контролювати владу. Незважаючи на всі проблеми, що постають у рамках демократичної форми організації суспільства, його державно-політичного устрою, саме влада народу найкраще справляється з викликами сучасності [6]. За останні роки саме це показує рівень демократії та шлях для покращення нашого суспільства.

Реформа децентралізації передбачає передачу повноважень, фінансів на їх реалізацію та відповідальності за їх виконання від центральної влади органам місцевого самоврядування (ОМС), тобто тому керівництву (місцевим радам та їх головам), яке жителі територіальних громад самі собі виберуть. Вихідним пунктом реформи є усвідомлення, що на місцях краще орієнтуються в локальних проблемах і ефективніше можуть використати кошти на їх вирішення [5]. Станом на початок реформи у 2014 році тільки 6 регіонів в Україні були самодостатніми, що викликало значну регіональну диспропорцію, а відповідно – і якість життя та послуг, що отримували українці. Ці виклики вимагали проведення кардинальних реформ в частині державного управління, місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні [6].

В Україні процес децентралізації розпочато 2014 року з прийняттям Концепції реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади [4], Законів «Про співробітництво територіальних громад» [3], «Про